KRANJ, 5. NOVEMBRA 1956
LETO IX. — ST. 88
DIN 10.—

Glas Gorenjske

Glasilo SZDL za Gorenjsko

Izdaja: OO SZDL / Direktor: Slavko Beznik / Ureja: Uredniški odbor / Odg. urednik: Miro Zakrajšek
Tel. uredništva 475/397 — Uprave 475 — Tek. račun pri Komunalni banki Kranj št. 61-KB-1-Ž-135 — Izhaja v ponedeljek in petek
Naročnina: letna 600, mes. 50 din

ZIMA, ZIMA...
Naš fotoreporter je za naše bralce posnel prvi letošnji zimski motiv. Pa je moral kar daleč po sneg: na Jošta!

S KONFERENCE ZŽD IN DRUŠTVA MEDICINSKIH SESTER

PATRONAŽNE SLUŽBE ne smemo zanemariti

Potrebna je večja povezava medicinskih sester z Zvezo ženskih društev

V sejni dvorani OLO Kranj je bila včeraj konferenca Zveze ženskih društev in Društva medicinskih sester, na kateri so razpravljali o delu in vlogi medicinskih sester. Konference sta se udeležila tudi predsednica republiškega odbora ZŽD Angelca Ocepkova in sekretar Okrajnega odbora SZDL Kranj Stane Prezelj.

Dnevni red, ki je razen referata tovarišice Cite Boletove obsegal še program dela podružnice medicinskih sester, izvolitev odbora te podružnice ter vključitev v Zvezo ženskih društev, zaradi izredno majhne udeležbe medicinskih sester ni bil izčrpan. Na konferenco so prišle predvsem tiste, ki opravljajo patronažno službo na terenu, medtem ko sestre, zaposlene v ambulantah za to posvetovanje niso pokazale dovolj zanimanja. Vabljeni so bili tudi predsedniki svetov za zaščito matere in otroka, vendar se tudi ti niso odzvali v zadostnem številu. Vzrok njihove nezainteresiranosti je verjetno v tem, da sveti s svojimi nalogami in zdravstveno problematiko niso dovolj seznanjeni.

V referatu in razpravi je bilo jasno poudarjeno, da je glavni namen medicinskih sester delo na terenu, ki pa je spričo zaostalosti zlasti na podeželju še zelo težavno. V nekaterih ambulantah, kjer so uslužbene tudi po tri ali štiri medicinske sestre, bi jih lahko nadomestile bolničarke in administrativne moči, ker je potreba po njih na terenu izredno velika, razen tega pa bi tam lahko več koristile.

Za uspešno reševanje zdravstvenih in socialnih vprašanj v industrijskih in kmetijskih naseljih pa je vsekakor nujno sodelovanje z Zvezo ženskih društev, s katero bi Društvo medicinskih sester lahko sestavilo enoten delovni program. Seveda pa je prav tako potrebna tudi povezava z občinskimi ljudskimi odbori in sodelovanje medicinskih sester v organih družbenega upravljanja. Le malokatera od njih je članica raznih svetov in komisij, čeprav so prav one tiste, ki najbolje poznajo razmere na terenu. Deloma so temu krive tudi same, prav gotovo pa jih bodo ljudje pritegnili v organe družbenega upravljanja, če se bodo uveljavile s svojim delom. Medicinske sestre bodo imele dovolj dela tudi v obratnih ambulantah. Do sedaj je nameščena po ena v Železarni na Jesenicah in v »Iskri« v Kranju. Njihova naloga je, da spoznavajo delavce na njihovih delovnih mestih, s posredovanjem patronažnega centra pa še razmere doma in s tem olajšajo delo zdravniku, obenem pa po svojih močeh pomagajo socialno in zdravstveno ogroženim družinam. Skrb za človeka je bila do sedaj s strani zdravnikov in medicinskih sester premajhna in nerazumevanje nekaterih odgovornih oblastnih in političnih forumov je razumljivo, saj jim niso dovolj odločno prikazali, kakšne so zdravstvene razmere in kaj bi bilo potrebno ukreniti, da se izboljšajo.

J. O.

O OBISKU KITAJSKE MLADINSKE DELEGACIJE NA GORENJSKEM

»Odhajamo, a vaša srca bomo vzeli s seboj!«

KRANJ, 4. novembra.

Včeraj so delegati kitajske mladinske delegacije, ki so se te dni mudili v Ljubljani, obiskali tudi Kranj in Naklo. Šestčlansko delegacijo, ki jo je vodil sekretar CK Novodemokratične mladinske zveze Kitajske Lin Hsi-Yuan so spremljali tudi sekretar CK LMS Tone Kropušek, član CK LMJ Pero Djetelić in drugi člani CK in OK LMS.

V triurnem obisku v »Iskri« so si Kitajci ogledali tovarno in se dlje časa razgovarjali s člani tovarniškega mladinskega komiteja. Zanimali so se predvsem za način in pogoje njihovega življenja, vlogo mladih delavcev pri reševanju proizvodnih vprašanj itd. Za tem so se razgovarjali s sekretarjem Občinskega komiteja ZK Kranj **Martinom Koširjem** o razvoju, problematiki in delu kranjske občine. Na njihovo željo so jim pokazali tudi stanovanja kranjskih delavcev. Zanimali so se za pogoje, ki jih nudi tovarna našim delavcem, višino dohodkov, izdatkov in njihovem življenju.

V Naklem so jim mladi zadružniki pripravili nadvse prisrčen sprejem. Folklorna skupina DPD »Svoboda« Jesenice jim je zaplesala nekaj gorenjskih narodnih plesov.

»Čas, ki smo ga prebili med vami, nam je znova potrdil vašo ljubezen do kitajske mladine in vsega kitajskega naroda,« je med drugim poudaril član delegacije. **»Težko je povedati z besedami to, kar čutimo ob vseh teh dogodkov do vas. Prepričani smo, da so vezi med vašo in našo mladino močne, da smo istih misli in želja — boriti se in ustvariti lepšo bodočnost. Kar izkazujete nam, izkazujete vsemu kitajskemu ljudstvu. Naš narod visoko ceni vašo borbo, njene pridobitve in vašega velikega voditelja.**

Žal nam je, ker lahko med vami prebijemo le kratek čas. Toda razumeti morate, da bo jutrišnji dan za nas eden največjih dogodkov. Na Brionih nas bo sprejel tovariš Tito, ki ga ljubimo prav tako kot vi — naš narod gleda v Titu velikega borca za pravice in mir. Toda čeprav odhajamo, bomo vzeli vaša srca s seboj...«

Lj.

KITAJSKA DELEGACIJA
Goste so pozdravili tudi pionirji

OB DNEVU MRTVIH

Prišli smo k njim s cvetjem, v zahvalo in spomin . . .

Jesenski oblaki so se spustili kot žalna koprena proti tlom in začeli rositi, ko smo na Dan mrtvih obiskovali grobove širom po domovini. Postajali smo ob gomilah, polagali nanje cvetje in se spominjali dragih svojcev, znancev, tovarišev, zlasti pa ljudi, ki so dali svoja življenja za svobodo in napredek delovnega ljudstva.

V BEGUNJAH se je na Dan mrtvih številna množica ljudi poklonila spominu padlih borcev in talcev pred spomeniki in grobišči. V Dragi so svojci prekrili grobove talcev z belimi krizantemami. Ob 9. uri dopoldne je bila tam žalna svečanost, za tem pa so vsi navzoči odšli v Begunje na vrt nekdanje kaznilnice. V Radovljici je bila žalna komemoracija pred spomenikom narodnega heroja Jožeta Gregorčiča.

NA JESENICAH je bila žalna svečanost 1. novembra popoldne na skupnih grobovih padlih v NOB, na grobovih žrtev fašističnega terorja na Javorniku in pred spomenikom talcev na Javorniku. Na ta dan so obiskali Jeseničani tudi Hrušico, Podmežakljo, Begunje in Drago, kjer so bile prav tako žalne komemoracije.

Vse osnovne organizacije SZDL v KRANJU so na Dan mrtvih organizirale žalne svečanosti. Na pokopališču je sodelovala tudi godba in pevci. Pred spomniske plošče in spomenike so položili vence v vaseh Čirče, Orehek, Stražišče, Primskovo, Britof in Predoslje.

V KROPI je bila ob 9. uri dopoldne, na Dan mrtvih, žalna komemoracija v počastitev spomina padlih borcev. V imenu ZB je ob grobu govoril tov. Ludvik Šmitek. Organizacija ZB je položila na grob borcev vence.

V ŠK. LOKI so na Dan mrtvih že pred deseto uro dopoldne privabili zvoki partizanskih pesmi, ki jih je pred domom ZB v Škofji Loki igrala godba KUD »Tone Šifrer« — mnogo ljudi. Prišli so zastopniki organizacij in kolektivov z venci, otroci osnovne šole pa so prinesli šope cvetja, ki so ga nabrali v gozdovih in vrtovih. Spominu padlim se je oddolžila mladina z recitacijami in cvetjem. Zbor »Ivana Cankarja« je občuteno zapel »Vigred« in »Kot žrtve ste padli«, tov. Ivo Puhar pa je imel žalni govor. Zastopniki kolektivov in organizacij so položili pred vhod Doma že okrog 25 vencev. S poklonitvijo praporov in častno salvo je bila žalna svečanost zaključena.

V KAMNIKU so Zveza borcev, ZK, SZDL in sindikalne organizacije za Dan mrtvih organizirale spominske svečanosti pred spomenikom padlih borcev in talcev v tovarni »Titan«, »Stol«, v podjetju »Kamnik«, pred pošto, vence pa so položili tudi na grobove. Ustreljenih talcev so se spomnili tudi v Črni in drugod v kamniški okolici.

V TRŽIČU so spomin žrtev narodnoosvobodilnega boja in fašističnega nasilja v četrtek dopoldne počastili na pokopališču, kjer so se zbrali svojci, prijatelji in tovariši umrlih borcev in talcev. Žalne svečanosti so bile v Kovorju, Lomu in Križah.

V DOMŽALAH je bila na Dan mrtvih žalna svečanost pred partizanskimi grobovi na domžalskem pokopališču ob 9. uri dopoldan. Spominom padlih partizanov so se oddolžili z majhnim kulturnim sporedom. Najprej je govoril tajnik ObLO Domžale tov. Pavlin, nakar je pevski zbor DPD Svoboda Domžale zapel nekaj žalostink. Dijaki domžalske gimnazije so recitirali nekaj pesmi. Padlim borcem so se poklonili tudi sindikalni in društveni prapori.

Sodelovala je tudi godba na pihala DPD Svoboda Domžale. Vsi grobovi so bili lepo okrašeni z jesenskim cvetjem. Tudi spomeniki padlih borcev in talcev v Domžalah in v okolici so bili lepo okrašeni.

Treba je pohvaliti učence osnovne šole v Domžalah, ki so prostovoljno nosili cvetje in zelenje ter spletli vence za spomenike in grobove padlih talcev in borcev partizanov.

Na dan mrtvih so domžalski taborniki odšli na izlet na bližnje hribe, kjer je nekaj partizanskih grobov, katere so okrasili s cvetjem. Skupina tabornikov je odšla na Vrh, kjer se je udeležila žalne komemoracije.

NA OVSIŠAH so počastili padle ob spomeniku, organizacija ZB pa se bo oddolžila spominu teh žrtev še na predvečer krajevnega praznika, 17. novembra ob 18. uri s polaganjem vencev. NA SREDNJI DOBRAVI so položili venec na grobu narodnega heroja Staneta Žagarja in ostalih borcev. Podobne svečanosti so bile tudi pred spominskimi ploščami.

Prometna nesreča

KRANJ, 4. novembra.

Sinoči okoli 23.30. ure je prišlo na cestnem križišču na Laborah do hude prometne nesreče, ki je terjala tri težke poškodbe. Osebni avtomobil S-1749 je trčil v osebni avtomobil S-2679, last OZZ Kranj.

Ponesrečence so nemudoma odpeljali v bolnišnico in njihovo stanje je precej kritično. Kot smo lahko izvedeli — kar pa še ni dokončno potrjeno — je vzrok te prometne nesreče alkohol. Materialna škoda je občutna.

VREMENSKA NAPOVED

ZA ČAS OD 4. DO 11. NOVEMBRA

V začetku tedna suho oziroma jasno, toda hladno vreme z mrazom ponoči. Proti koncu tedna otoplitev in padavine.

NAŠ RAZGOVOR

Pripravljenost ob vsaki uri

Tokrat nekaj vtisov o srečanju z Andrejem Moretom, ki že dolgo vrsto let opravlja veliko človekoljubno delo kot član Gorske reševalne službe. Po rodu je Jeseničan in je zaposlen v Železarni. O sebi in težavnih reševalnih odpravah v planine ne govori rad, vsaj na vprašanja novinarja je kaj skromno odgovarjal.

V gore je začel zahajati že zelo zgodaj in skoraj ni vrha v gorenjskem kotu, ki ga ne bi do podrobnosti poznal. Kot izkušen alpinist se je že pred petindvajsetimi leti priključil gorskim reševalcem in je še vedno pripravljen pomagati ponesrečencem v skalah Julijcev in Karavank. Za take akcije pa je seveda treba precej poguma, izkušenosti in požrtvovalnosti. Tisti, ki tovariša Moreta poznajo, vedo povedati, da se nikdar ni ustrašil nevarnih podvigov, kadar je šlo za življenje ponesrečencev.

Na vprašanje, kdaj je bilo reševanje najtežje, je tovariš More odgovoril, da so take odprave najbolj naporne tedaj, kadar ga kličejo ponoči, posebno če se to zgodi v dežju in snegu. Nazadnje je sodeloval pri reševanju dveh Avstrijcev, moža in žene, ki sta se ponesrečila na Vevnici v območju Rateške Ponce. Jeseničane so poklicali tedaj na pomoč italijanski reševalci in šele s skupnimi močmi so uspeli rešiti dvoje življenj.

»Največkrat dobimo reševalci telefonske pozive z Vršiča in Aljaževega doma,« je pripovedoval. »Prisojnik, Jalovec in Triglavska stena so do sedaj zahtevali že marsikatero žrtev. Dogodilo se je, da smo se ob takih primerih vračali domov potolčeni, opraskani in prezebli, pa vendar zadovoljni, če nam je reševanje uspelo«.

Ob koncu je še pripomnil: »Dobro poznam gore in njihove nevarnosti in tudi vem, kako težko je človeku, čigar življenje visi na tehtnici, zato sem vsak dan in vsako uro pripravljen pomagati. Prav zdaj sem tudi izvedel za tragično smrt tovariša Stuparja iz Kamnika. Kot vidite, se tudi izkušenemu planincu lahko pripeti nesreča, zato se reševalci borimo, da bi iztrgali goram vsakogar, ki bi bil brez naše pomoči zapisan smrti.

J. O.

Od nedelje na ponedeljek

Svetovni dogodki se zadnji teden odvijajo s tako naglico, da jim je moč slediti le z izredno pozornostjo. Tisto kar je dopoldne dejstvo, popldne že nič več ni res. Tako nekako je tudi na Madžarskem.

Budimpeštanski radio je včeraj zgodaj popoldne sporočil, da je prišlo na Madžarskem do ustanovitve nove madžarske vlade, ki ima službeni naziv: »revolucionarna delavsko-kmečka vlada.« V njej nič več ne zavzema vodilnega položaja IMRE NAGY, marveč dosedanji sekretar CK PDLM Janoš Kadar. Medtem ko večina resorjev še ni zasedena, pa je že znano, da je prevzel zunanje ministrstvo Imre Horvath, ministrstvo za narodno obrambo pa Ferencz Münich.

V programskem govoru nove vlade je Janoš Kadar pozval vse napredno misleče državljane Madžarske, zlasti pa komuniste, naj podprejo težnje nove vlade za končanje prelivanja krvi in za uspešno socialistično izgradnjo dežele. V proglasu je tudi navedeno, da so se kontrarevolucionarne sile na Madžarskem čedalje bolj zavzemale za svoje sebične cilje.

Program nove vlade je povsem jasen: predvsem neodvisnost in suverenost ter ljudska demokracija in borba za socializem. Rečeno je tudi, da se bo mažarska vlada dosledno borila in v kratkem ukrepala, da bi se čimprej izboljšal življenjski standard delovnih ljudi.

Nova madžarska vlada bo tudi začela pregovore s Sovjetsko zvezo in vsemi miroljubnimi državami v svetu, ne glede na njihovo družbeno ureditev.

Medtem ko se položaj na Madžarskem bliskovito menja, pa francosko-britanski bombniki še kar naprej napadajo in bombardirajo egiptovsko ozemlje.

Generalna skupščina Organizacije Združenih narodov, ki je včeraj zjutraj zasedala več kot 6 ur in pol, je izglasovala predvsem dve resoluciji: kanadsko in indijsko.

Indijska delegacija v OZN je v imenu 19 azijsko-afriških držav zahtevala takojšnje prenehanje sovražnosti, hkrati pa naročila generalnemu sekretarju Organizacije Združenih narodov Dagu Hammerskjöldu, naj v 12 urah opravi pogajanja o prenehanju sovražnosti in prelivanju krvi.

Napori Organizacije Združenih narodov so krčeviti. Medtem ko se zavzema več kot 60 držav v svetu, da bi prenehale vojne grozote, pa poročajo iz skupnega francosko-britanskega vojnega štaba iz Nikozije, da francosko-angleške letalske eskadre tudi včeraj niso prenehale z bombardiranjem egiptovskih vojnih letališč, mest in vojaških utrdb. Iz istih virov poročajo, da so prizadejali hudo materialno škodo Egiptu in njegovi armadi. — To so hladna in suhoparna dejstva...

Vsa svetovna javnost pa je ostala v obrambo miru. V vseh predelih sveta se vrstijo demonstracije proti vojnima napadalcema. Tako so bile včeraj velike demonstracije indijskih študentov v Bombaju, razen tega pa so tudi še napovedane.

S SEJE SVETA ZA ZDRAVSTVO OLO KRANJ

Nov sistem nagrajevanja v zdravstvu

Delovna storilnost nekaterih zdravstvenih delavcev je v kranjskem okraju zelo nizka, včasih celo trikrat nižja od najboljših storitev. Posledica tega je, da ljudje pri zdravljenju sploh niso prišli na vrsto, razen tega pa so cene zobozdravstvenih storitev naraščale. Dosedanji sistem nagrajevanja je bil v nekaterih zobnih ambulantah pomanjkljiv in zaradi mnogo prenizkih norm v bistvu nestimulativen.

Svet za zdravstvo je že maja letos priporočil ukinitev obstoječega načina nagrajevanja ter imenoval strokovno komisijo, ki naj bi sestavila analizo storilnosti zobozdravstvenih delavcev ter predlagala boljši sistem nagrajevanja. Strokovna komisija je svoje delo opravila in predložila Svetu za zdravstvo nekatere predloge, ki jih je ta po izčrpni razpravi v celoti odobril in sklenil priporočiti zobnim ambulantam oziroma ObLO, da jih uresničijo. Prav tako bo priporočil Okrajnemu zavodu za socialno zavarovanje uvedbo nadzorne službe nad zobozdravstvenimi storitvami in vodenje kartoteke o opravljenih zobozdravstvenih storitvah. Na ta način bi zagotovili boljšo kvaliteto dela in preprečili zlorabe s strani koristnikov in zobnih ambulant.

Predlog novega načina nagrajevanja zobozdravstvenih delavcev v rednem delovnem času uvaja variabilno dopolnilno plačo, ki bo odvisna od storilnosti. Za preseganje normalne storitve naj bi zobni terapevti in tehniki prejeli ustrezno večjo dopolnilno plačo, v primeru nedoseganja norme pa bi se ta zmanjšala, oziroma bi pri skrajno slabih storitvah v celoti odpadla. Tudi honorarji za nadurno delo naj bi bili v bodoče odvisni od storilnosti.

Namen sprejetih ukrepov je, da koristijo zavarovancem in tudi veliki večini zobozdravstvenih delavcev. Prizadeli bodo le tiste posameznike, ki svojega poklica in dela v zobnih ambulantah ne jemljejo resno. S tem bo prišlo do razlik v prejemkih zobozdravstvenih delavcev po njihovi lastni želji in odpravljena bo dosedanja težnja po uravnavi dopolnilnih plač, ki je vplivala destimulativno.

Z enotno normo za normalne storitve v zobozdravstvu na Gorenjskem, ki po delovnih pogojih predstavlja enotno področje, se bodo izravnala tudi krivična razmerja v nagrajevanju med zobozdravstvenimi domovi in tudi v posameznih ustanovah se ne bo moglo zgoditi, da bi osebje zobnih ambulant razen dopolnilne plače neupravičeno prejemalo znatne premije. To je doslej povzročalo zmanjšanje delovnega poleta in kritiko osebja ostalih dejavnosti zdravstvenega doma (splošnih ambulant in drugo), ki jim delovnih norm ni mogoče predpisati in katerih dopolnilne plače so bilo v bistvu enake plačam zobozdravstvenih delavcev.

Vsi, ki si želijo pravičnega in učinkovitega nagrajevanja ter uspešnega dela v zobozdravstvu, bodo podprli izvedbo sklepov Sveta za zdravstvo OLO Kranj. Predvsem pa bo to naloga zobozdravstvenih delavcev, sindikalnih organizacij, upravnih odborov zdravstvenih domov, Zavoda za socialno zavarovanje ter pristojnih občinskih svetov za zdravstvo.

Priprave za sestavo predloga proračuna v Kamniku

KAMNIK, 3. novembra.

Včeraj je bilo pod predsedstvom podpredsednika Občinskega ljudskega odbora Kamnik MARICE BREJC posvetovanje vseh predsednikov svetov ObLO o smernicah za sestavo predloga proračuna za prihodnje leto. Po obravnavi stanja realizacije letošnjega proračuna, katerega izdatki bodo prekoračeni, pri dohodkih pa nedoseženi, so obravnavali smernice, po katerih bodo posamezni sveti obravnavali predloge proračuna. Seje teh svetov bodo prihodnji teden. Šele potem bo seja sveta za družbeni plan in finance, ki bo skušal dokončno, pred sejo ObLO vzkladiti potrebo in zahteve svetov v posameznih proračunskih postavkah.

O.

USPELO POSVETOVANJE PREDSTAVNIKOV KAMNIŠKIH PODJETIJ

Več pozornosti strokovni vzgoji delavcev

KAMNIK, 4. novembra.

Včeraj dopoldne je bilo v Kamniku na pobudo občinskega komiteja ZKS Kamnik posvetovanje s predstavniki delovnih kolektivov iz območja občine.

Na tem posvetovanju so obdelali zlasti probleme tarifne in kadrovske politike in prišli do sklepov o važnosti pravilne izbire kadrov za posamezna delovna mesta, zlasti pa za izbiro ljudi na vodilnih mestih, kjer lahko dajejo zadostno pomoč za pravilno in skrbno izbiro zlasti politične organizacije, ki s svojim objektivnim gledanjem omogočijo, da pridejo na take položaje ljudje, ki so sposobni.

Ponekod je bila doslej vodena slaba kadrovska politika v podjetjih in zaradi tega je prišlo do težav kot v podjetju »Svilanit«, gostinskem podjetju »Planjava« in drugje.

V nadaljnjem poteku razprave se je pokazalo, da so v posameznih podjetjih še nemogoči delovni pogoji. Za odstranitev takih razmer, pa se organi podjetij niso v zadostni meri pozanimali. Tudi pri postavljanju norm, ki naj vzpodbujajo k delovni storilnosti, so bile napake v tem, da so se zaradi prestrogih ukrepov v primerih večjega prekoračevanja enostavno »strigle«.

Strokovni vzgoji delavcev so posvečala podjetja ponekod precejšnjo skrb (n. pr. rudnik Kaolina Črna, tovarna usnja), ponekod pa sploh nič.

Bilo je tudi govora o pravilnem, zakonitem in smotrnem postopku za dajanje odpovedi zaposlenemu osebju, predvsem zato, da kasneje ne bi prišlo do raznih nepotrebnih intervencij s strani političnih organov.

V nadaljevanju razprave so govorili še o metodi dela delavskih svetov in upravnih organov, o politiki nagrajevanja, o delu komunistov v teh organih in skrbi za vzgojo partijskih kadrov.

O.

KRATKO TODA ZANIMIVO

SE NEPOJASNJEN SAMOMOR

Marijan Šubic, delavec v tovarni »Elan« v Begunjah, stanujoč v Železjah pri Bledu se je v soboto obesil. Vzrok samomora še ni pojasnjen.

TATOVI SO JIH NAPADLI

V soboto okoli 23. ure je šla skupina mladincev iz Naklega proti Strahinju. Na njivi so zagledali Antona Fistra in Alojza Likozarja, ki sta kradla zelje. Med pogovorom o tem, kaj sta delala na polju, je eden izmed tatov zabodel mladinca Franca Grašiča, ki je sedaj v bolnišnici.

Z ŽGANJEM SE JE ZASTRUPIL

Štefan Feltar iz Murske Sobote, delavec pri Gozdnem gospodarstvu na Bledu je prišel na Dan mrtvih na obisk k prijateljem, ki delajo v gramozni jami na Bledu. Začeli so popivati in Feltar je bil precej vinjen. Okoli 16. ure je šel spat, ob 19. pa so ga našli mrtvega. Smrt je nastopila zaradi prevelike količine zaužitega žganja.

PROMETNA NESREČA

V torek ob 13. uri se je prevrnil na cesti Visoko—Jezersko, tovorni avtomobil KZ z Jezerskega, ki je nekoliko preveč zavil ob desni rob ceste in se prevrnil v jarek. Materialno škodo cenijo na okoli 100.000 dinarjev.

EPIDEMIJA OTROŠKE PARALIZE POPUŠČA

Po zadnjem poročilu Okrajnega higienskega zavoda v Kranju epidemija otroške paralize že popušča. V zadnjih dveh tednih sta bila prijavljena še 2 primera in sicer v občinah Ziri in Radovljica. V letošnjem letu je bilo prijavljenih skupno 31 primerov.

TEŽAVNO ISKANJE PONESREČENCEV

Ponesrečena planinca ALBERTA STUPARJA in IGNACA ZUPANA še niso mogli prenesti s planine. Celjska reševalna ekipa, ki je preživela člana ponesrečene četvorice planincev prenesla na kamniško sedlo in naprej v Kamniško Bistrico, je zamudila priliko, da spravi trupla obeh mrtvih tovarišev iz nevarnega plazovitega terena na varnejše mesto. Ko so naslednjega dne člani kamniške gorske reševalne ekipe hoteli priti do trupel, je izredno slabo vreme s snežnimi meteži onemogočilo dostop.

Z.

Prva letošnja premiera v Škofji Loki

V četrtek, 15. novembra bo gledališče KUD »Tone Šifrer« znova pričelo z delom. Otvoritveno premiero sestavljata dve krajši klasični komediji. Prva je Molierova: »Sganarel« ali »Namišljeni rogonosec« — menda najboljša od krajših Molierovih del, ki jo je enakovredno prelil v slovenske verze Josip Vidmar.

Drugo komedijo tega večera je napisal Španec Lope de Vega, znan po svoji plodnosti, saj je napisal čez 600 komedij. Tudi »Paštetar«, ki so ga izbrali v Loki, nosi vse vrline in hibe pisateljevega ustvarjanja. Njegova dela so bila često prehitro spisana in zato nedodelana, včasih preračunana le na zunanje efekte in se zelo naslanjajo na karakterno komiko brez večjih globin oziroma problematike.

Kljub temu pa nam komedije Lope de Vega kažejo španskega človeka v pristnih potezah z vsemi dobrimi in slabimi črtami in obenem duhovito.

Komediji so v Loki združili v enoten okvir potujočega gledališča, ki ima s seboj tudi majhen godalni orkester. S tem bo postal večer klasične komedije še bolj pester. Naslednja premiera bo decembra z dramo Branka Hofmana: »Svetloba velike samote«.

Posvetovanje vodstev osnovnih organizacij ZKS v občini Kamnik

V torek popoldne je bilo pod vodstvom sekretarja Občinskega komiteja ZKS AVGUŠTINA LAHA posvetovanje vseh vodstev osnovnih organizacij ZK v zvezi z aktualnimi zunanje in notranje političnimi vprašanji ter o organizacijskih zadevah organizacij ZK.

Na podlagi izčrpnega poročila in razprave je bilo za povečanje aktivnosti in uspešnosti dela osnovnih organizacij in članov ZK sprejetih več sklepov. Tako se mora članstvo, predvsem pa vodstva truditi, za izboljšanje načina in metode dela, skrbeti za boljšo pripravo sestankov in skrbeti za nadaljnjo rast organizacij in članstva. V tej zvezi bo uveden že s tem mesecem v osnovne organizacije študij tem, ki so se obravnavale v poletnih mesecih na partijskih seminarjih, povečanju skrbi za dvig partijskega članstva, delu aktivov komunistov, pojasnjevanju političnih dogodkov in drugem.

Posvetovanje je bilo potrebno in koristno, kar se bo brez dvoma odrazilo v delu tako osnovnih organizacij ZK kot tudi v drugih političnih organizacijah.

O.

Trideset let tovarne „Šešir" v Škofji Loki

Tovarna klobukov »Šešir« v Škofji Loki bo 17. novembra praznovala svojo 30-letnico. Na posebni proslavi bodo sodelovali sedanji in bivši delavci ter njihovi otroci. Pel bo tudi Polde Polenec, član sarajevske opere.

LJUDJE IN DOGODKI

Nasilje v vzhodnem Sredozemlju

Gre za široko zaroto, v kateri je Izrael odigral vnaprej natanko določeno izzivalno vlogo, njen cilj pa je zasedba Sueškega prekopa. S tem napadom je konec ugibanj o nekaterih skrivnostnih namigih britanskih in francoskih politikov, s katerimi so si novinarji še do nevadnega zaman belili glave. Predsednik francoske vlade Guy Mollet je nedavno tega na kritiko desničarskih poslancev zaradi »popuščanja« v sueškem vprašanju

PIŠE NAŠ STALNI ZUNANJEPOLITIČNI SODELAVEC MARTIN TOMAŽIČ

odgovoril, da so prihodnje namere vlade diplomatska tajna, njegov zunanji minister Pineau pa je trdil, da še »ni konec igre okrog Sueza«.

To kaže, da je bil vojaški načrt že dolgo časa pripravljen in to do potankosti. Vendar so se njegovi avtorji v nečem le ušteli. Zanemarili so namreč moč in vpliv svetovnega javnega mnenja. To pa je enodušno vstalo proti surovemu in barbarskemu napadu na malo državo, ki ni zagrešila drugega, kot da je skušala obvarovati svojo neodvisnost. Zato je povsem naravno, da takšno dejanje nasilja ne more zbuditi naklonjenosti niti pri tistih, ki so doslej podpirali politiko Velike Britanije in Francije v sueškem vprašanju. Ne samo, da so agresijo obsodile ZDA, da ji nasprotujejo v vrstah zahodnih zaveznikov, marveč je celo pretežni del javnosti v Angliji in Franciji ogorčen nad napadalno in neodgovorno politiko svojih vlad. Zgodilo se je prav iz tega vzroka prvikrat v zgodovini Varnostnega sveta, da so glasovali skupaj Sovjetska zveza, ZDA in nacionalistična Kitajska. Vse to kaže, kako globoko je zasidrana ideja miru in kako odločno je nasprotovanje proti vsaki agresiji. Marsikatere dežele, ki sicer čutijo simpatije do Anglije in Francije ali pa so celo vezane z njimi v raznih političnih ali vojaških blokih, so morale pod pritiskom vesti in javnega mnenja glasovati proti njuni napadalni dejavnosti.

Britanski bombniki se zlovešče spuščajo nad Kairo, Aleksandrijo, Ismailijo, Suez in Port Said, jih zasipajo z bombami in sejejo smrt med mirnim in nedolžnim prebivalstvom kot v najmračnejših dneh človeške zgodovine, v drugi svetovni vojni. To tragično obnavljanje polpretekle zgodovine je tem žalostnejše, ker se dogaja v trenutku, ko se je na obzorju kazalo upanje človeštva, da bo enkrat za vselej zbrisalo bič vojne iz prihodnosti našega planeta, in ko so se iz megle negotovosti in sumičenja začeli kazati obrisi stavbe mednarodnega zaupanja in prijateljskega sodelovanja. Surova agresija zato ne vsebuje samo žaloigre za prebivalstvo po egiptovskih ulicah, marveč kreše nevarno iskro, ki grozi, da se lahko spremeni v svetovni požar. V sedanjem času, ko se še vedno poznajo posledice dveh strašnih vojn, je vsako prižiganje vrvice strahovit zločin proti vsemu človeštvu. To je nepremišljeno izzivanje usode in igranje s smodnikom, ki lahko požene v zrak ves svet. Tako početje je tembolj vredno vse obsodbe, ker so njegovi pobudniki iz vrst tistih, ki so podpisi na Ustanovni listini svečano in enkrat za vselej prepovedali uporabo sile pri reševanju mednarodnih sporov.

Celo časopisje v obeh deželah razen nekaterih najbolj konservativnih s skrbjo spremlja dejavnost vlade, medtem ko jo nekateri liberalnejši in naprednejši na ves glas obsojajo. Liberalni »News Chronicle« pravi, da je britanska vlada »z enim udarcem razdelila deželo, povzročila nerazpoloženje v ZDA, bila brezobzirna do britanske skupnosti narodov in prezrla OZN«. »Le čudež lahko še reši ugled Edena, ki bo moral iti...« pravi ta list. Proti napadu anglo - francoskih sil na Egipt je povzdignil svoj glas tudi znameniti britanski filozof lord Russel in obsodil dejanje svoje vlade kot »zločinsko neumnost«. Takih posameznih glasov ne manjka, vsi pa se zlivajo v enotno obtožbo in ogorčeno obsodbo zločinskih postopkov obeh vlad do majhne in slabotne arabske države.

Na predlog jugoslovanskega delegata in na zahtevo Varnostnega sveta se je prvi dan v novembru sestala Generalna skupščina ZN, da bi proučila nevarni spopad na Bližnjem vzhodu in storila ustrezne ukrepe. Z resolucijo, za katero je glasovalo 64 držav proti 5, vzdržalo pa se je 6, je Generalna skupščina pozvala države v spopadu, da takoj prenehajo z ognjem in umaknejo svoje sile za meje, določene s premirjem. Resolucija je sicer šele poziv vojskujočim se stranem, naj ustavijo sovražnosti, vendar je hkrati tudi posredna obsodba grobega napada na egiptovsko neodvisnost. To dokazuje tudi dejstvo, da sta oba napadalca glasovala proti tej resoluciji.

Oba organizatorja agresivne vojne intervencije sta tako doživela moralno - politični poraz. Že pogled na britanske in francoske diplomate, te samozavestne in hladnokrvne politike, ki jih tudi neprijeten položaj ne more vreči iz tira, je tokrat nudil žalostno sliko moralne bede. Spet se je dokazala stara resnica, da tudi najspretnejša diplomacija ne more uspešno braniti umazanih ciljev in namenov.

S to resolucijo so ZN srečno prestali prvi del preizkušnje, ki je bila brez dvoma najhujša doslej v njihovi zgodovini, hujša celo od korejske vojne. Z izglasovano resolucijo so ZN ohranili svoj ugled, opravičili svojo vlogo in obstoj, obsodili napadalca in trdno podprli žrtev te napadalnosti. To je že veliko, ne glede na to, ali bodo napadalne sile spoštovale in se ravnale po zahtevah resolucije. Pečat »agresorja« na obrazu katerekoli dežele je v današnjem času težka obdolžitev.

Združeni narodi bodo morali odločno nadaljevati z energičnimi ukrepi, da preprečijo agresijo in jo postavijo izven zakona. Drugače bi to utegnilo imeti — kot je izjavil predsednik republike Josip Broz Tito - nedogledne posledice za mir v tem delu sveta in ne samo v njem. Ti odločni ukrepi so tembolj potrebni, ker bo drugače ustvarjen vzgled, da je moč s silo reševati mednarodne spore po želji močnejšega. Če pa se uveljavi taka praksa v mednarodnem življenju, potem bi to pomenilo konec neodvisnosti večine narodov sveta, potem ne bi bila nobena mala država varna pred samovoljo velikih in močnih. Če pustimo ta napad nekaznovan, potem bi uzakonili agresijo, dali bi proste roke močnim, da za svoje sebične cilje brezobzirno zatirajo slabotne. To bi privedlo do slepega klanjanja sili, do brezmoralne mednarodne skupnosti, v kateri prenehajo vsake norme in pravila enakopravnega sodelovanja in spoštovanja neodvisnosti drugih dežel.

ZN stojijo zato pred veliko nalogo, da opravičijo zaupanje narodov sveta v svojo pozitivno vlogo, v svojo sposobnost, da ohranijo mir v svetu, da uveljavijo prepoved uporabe sile pri reševanju mednarodnih sporov in da potrdijo, da mednarodne obveznosti veljajo ne samo za male in slabotne države, ampak prav tako tudi za velike in močne.

Šport in telesna vzgoja Šport in telesna vzgoja Šport

Gorenjski smučarji na novi poti

V torek so se zbrali predstavniki Gorenjske smučarske podzveze, sekretar OO SZDL tov. Prezelj, načelnik za prosveto, šolstvo in kulturo tovariš Grum in sekretar OK LMS tovariš Rožič, da bi se pogovorili o potrebnih ukrepih in reformah gorenjskega smučanja, ki preživlja že nekaj časa precejšnjo krizo.

Otvoritveno besedo je imel tovariš Rožič, sekretar OK LMS, ki se je dotaknil glavnih problemov smučarskega športa. Med mladino je sicer zanimanja za smučanje dovolj, vendar manjka vaditeljev, ki bi organizirali redne treninge in tekmovanja med posameznimi razredi in šolami. Na Gorenjskem je bilo preteklo sezono nekaj vrhunskih športnikov-smučarjev, ki so kvalitetno močno prekašali druge klubske tovariše in tudi zastopali državo na olimpijskih igrah. To pa je bilo tudi vse. Mladi tekmovalci niso mogli uspešno nastopati v tako močni konkurenci in jim je zato vidno primanjkovalo veselja do tekmovanja. Velik problem predstavlja tudi prehod mladincev med člane, ki so nastopali že leta in namesto da bi jim ti pomagali na treningih na tekmovanjih, so jih z nepravilnim in nešportnim odnosom odbijali. Vrhunski tekmovalci so pri matičnih klubih terjali velike finančne izdatke za razna tekmovanja, ki pa jih je klub zmogel le na ta način, da so se manj kvalitetni tekmovalci odrekli tekmovanju. Vse to je negativno vplivalo na razvoj mladih smučarskih talentov skozi dolgo dobo in ta napaka se ne bo dala popraviti kar čez noč. Treba bo dolgega sistematičnega dela, ki pa bo prav gotovo dalo zaželene rezultate. Finančna sredstva, ki so na razpolago pri Gorenjski smučarski podzvezi, bodo porabili predvsem za vzgojo novih kadrov, vrhunske tekmovalce pa naj bi finansirala republiška zveza.

Iz poročila tovariša **Sicherla** je bilo razvidno, da šolska mladina poseduje smuči, primanjkuje pa zopet vaditeljev za organiziranje tečajev. Za propagiranje smučarskega športa bi lahko služila smučarska literatura. Za razvoj smučanja je tovariš Sicherl predlagal tudi lažje športne filme o smučanju in pa propagandne nastope. Mnogo pa bi lahko pripomogli tudi dobro organizirani športni dnevi, ki se pa vse prepogosto sprevržejo v izlete in imajo s športom bolj malo zveze. Na šolah je premalo sposobnih ljudi, ki bi znali že prej pripraviti načrt za izvedbo športnega dne. Zato bi morali v takih primerih priskočiti na pomoč izkušeni športni funkcionarji, ki bi pripomogli k res dobro organiziranemu športnemu dnevu.

Ob koncu sestanka so navzoči sprejeli sledeče zaključke. Na šolah bodo v zimskem času izrabljene vse fizkulturne ure za vadbo na snegu, športni dnevi bodo dobili svoj pravi značaj, šole pa bodo s posebnim skladom pomagale otrokom pri nabavi smuči, ki bodo njihova osebna last, da jih bo cenil in jih imel tudi vedno pri roki. Da pa bi se zagotovila potrebna smučarska izobrazba smučarskih kadrov, ki bi popularizirali smučanje na vasi, pa bo Gorenjska smučarska podzveza predlagala Smučarski zvezi Slovenije, da uvede pouk smučanja tudi na učiteljišču. Pri smučarskem klubu Triglav bo podzveza dobila določeno število vojaških smuči ter jih razdelila med otroke, ki si jih sami ne morejo nabaviti.

M.

PRVI REPUBLIŠKI MLADINSKI NAMIZNOTENIŠKI TURNIR

Za Triglav 7 naslovov v Kočevju

Prvega letošnjega republiškega mladinskega turnirja v Kočevju, ki je bil preteklo soboto in nedeljo, se je med drugimi udeležila tudi ekipa kranjskega »Triglava«. Uspeh je bil popoln, saj so Kranjčani zmagali v vseh sedmih disciplinah turnirja in to še brez večjih težav. Tako so pokazali, da v mladinskih disciplinah še vedno nimajo resnega tekmeca.

Za mladince so igrali **Teran, Žezlina** in **Kovačič**. V ekipnem delu tekmovanja so premagali najprej Kočevje B s 5:1, v finalu pa Ljubljano 5:2. Teran in Žezlina sta ostala neporažena. Med posamezniki je bil prvi Teran, drugi Žezlina, Kovačič pa je skupaj s Kostanjškom (L) zasedel 3.—4. mesto. V dvojicah sta premočno zmagala Teran in Žezlina, dočim je Kovačič s Fincem (Koč.) izpadel v prvem kolu.

Tudi mladinke so ekipno odpravile vse nasprotnike. Najprej Kočevje B 3:0, v finalu pa Kočevje A tudi 3:0. Posamezno je bila **Plutova** za razred boljša od ostalih, drugo mesto je pripadlo Isteničevi (Koč.), tretja pa je bila Jernejčičeva (Triglav). V dvojicah sta bili Plut — Jernejčič prvi, med mešanimi dvojicami pa je bil kar kranjski finale: Teran — Plutova sta premagala Žezlina — Jernejčičevo 2:0.

Na turnirju so nastopili še igralci Ljubljane, Odreda in domačega Kočevja, skupaj 30 mladincev in 10 mladink. »Triglav« je v obeh ekipnih disciplinah osvojil prehodne pokale.

RS.

Športno tekmovanje invalidov

Preteklo nedeljo so se zbrali vojaški vojni invalidi in invalidi dela na II Gorenjskem športnem prvenstvu.

Tekmovali so v štirih športnih disciplinah: v kegljanju, streljanju, namiznem tenisu in šahu. Sodelovalo je preko 80 invalidov, ki so bili vsled različnih telesnih poškodb razvrščeni v posamezne kategorije, tako da so vsi tekmovalci imeli enake pogoje.

Rezultati: kegljanje — 2×50 lučajev mešano — mednarodni slog. Invalidi III. kategorije: 1. Blaž Ropret 90% 409 kegljev, 2. Tone Grošelj 70% 400 kegljev, 3. Jože Smolej 90% 263 kegljev; IV. kategorije: 1. Ludvik Korantar 60% 373 kegljev, 2. Mirko Grilc 70% 368 kegljev, 3. Slavko Košenina 60% 365 kegljev; V. kategorije: 1. Ivan Bajc 50% 412 kegljev, 2. Jože Krenar 40% 402 kegljev, 3. Ferdo Bodlaj 50% 280 kegljev.

Streljanje: I. kategorije — 1. Ivan Kopač 100% 153 krogov, 2. Karel Srečnik 90% 126 krogov; II. kategorije: Ivo Beve 60% 224 krogov, 2. Franc Šimenc 70% 133 krogov, 3. Jože Cvikl 100% 118 krogov; V. kategorije: 1. Jože Breznik 50% 141 krogov, 2. Slavko Miheičič 50% 118 krogov, 3. Jože Žagar 50% 114 krogov.

V kategoriji žensk je osvojila prvo mesto **Ivanka Miščevič** 100% invalidka iz Kranja.

Namizni tenis: II. kategorije: 1. Franc Strukelj 90%; III. kategorije: 1. Franc Rozman 50%; VI. kategorije: 1. Marjan Bergar 30%, 2. Hakija Hetič 40%, 3. Vlado Flerin 50%.

Šah: 1. mesto je osvojil šahovski mojster Ivan Lešnik s 13 točkami, 2. mesto Henrik Zbilj z 11 točkami, 3. mesto Valentin Slivnik z 9 točkami, 4. Rado Škraba 8½ točk, 5. in 6. mesto si delita Marko Življakovič in Franc Pikelj po 8 točk, 7. mesto Franc Pagon s 7½ točk itd.

Prvaki posameznih kategorij so prejeli praktična darila in diplome.

C.

Šah

KRANJ — NOVO MESTO 4:4

Kot je bilo že objavljeno, je odigralo moštvo ŠD Kranj dvoboj z Novim mestom za prvenstvo Slovenije. Rezultat dvoboja je bil 5½ : 2½, toda Šahovska zveza Slovenije je naknadno kontumacirala tri igralce ŠD Kranj, ker niso imeli v redu članskih izkaznic. Končni rezultat je torej 4:4, po propozicijah pa izpade moštvo ŠD Kranj, ki je vsled kontumacov doseglo slabši rezultat na prvih štirih deskah.

Kdo je kriv za ta neuspeh? Vodstvo ŠD Kranj bi vsekakor moralo registrirati svoje igralce pri Šahovski zvezi Slovenije. Ali ni bilo še pravočasno opozorjeno na to?

B.

SOLIDARNOST : BRANIK (Maribor) 4½ : 3½

V kvalifikacijskem šahovskem dvoboju za vstop v II. zvezno ligo je »Solidarnost« iz Kamnika premagala Branik iz Maribora s 4½ : 3½. Mariborčani na prvi in peti deski niso nastopili in so izgubili dve točki s kontumacom. **Rezultati:** Ocepek : Ketiš remi, Dolinšek : T. Studnička 0:1, Dogrovolic : N. Studnička 1:0, Majcenovič : Černjak 0:1, Palčič : prof. Muzlovič 1:0 in Troha : Segala 0:1.

JESENIŠKI TABORNIKI SO PREGLEDALI SVOJE DELO

Jeseniški taborniki, včlanjeni v »Rod jeklarjev« so napolnili preteklo soboto zvečer dvorano Delavskega doma in prisostvovali redni letni skupščini, ki je bila dobro pripravljena. Razen številnih tabornikov pa so se udeležili občnega zbora tudi načelnik Združenja tabornikov Slovenije **Rudi Wölle**, predsednik Sveta tabornikov za Gorenjsko Franjo Klojčnik, predsednik Obč. odbora SZDL **Ivo Ščavničar** in drugi. Iz poročil se je zrcalilo delovanje tabornikov v minuli sezoni. Sicer bogata poročila pa je dopolnila tudi razprava. Podčrtala je nujnost, da bi pridobili še več jeseniške mladine med tabornike in jo vzgajali. Vsekakor pa bo potrebno v bodoče tesnejše sodelovanje med taborniško in mladinsko organizacijo. Tako je ugotovil občni zbor.

Zaradi odhoda 10-letnega staroste **Franca Culjkarja** na novo službeno mesto, je bil izvoljen za novega starosto **Tedi Krajcer.**

NOGOMET

DOMAČI DERBY

»TRIGLAV« : »MLADOST« 3:1 (3:0)

Kranj, 4. novembra.

Današnji derby med »Mladostjo« iz Stražišča in »Triglavom« ni zadovoljil. Borbeni začetek je sicer mnogo obetal, vendar se je igra kmalu umirila in nobeno moštvo ni prikazalo duhovitih akcij pred golom. Z današnjo tekmo je »Triglav« osvojil prvo mesto v jesenskem delu tekmovanja v ljubljansko-primorski ligi.

Prvi polčas se je začel z živahno igro in že v 12. minuti je Brezar I. dosegel vodstvo za svoje moštvo. Igralci »Triglava« so nato močno napadli na vrata gostov, vendar brez uspeha. Mladost ni nudila odpora in ves čas se je igralo le na njeni polovici. »Triglav« je imel precej priložnosti, da bi rezultat povišal, izkoristil pa je v tem polčasu le še dve. Drugi gol je zopet padel na predložek Brezarja I., ki je lepo zaposlil napadalca Mehilčiča, vendar te žoge ni dosegel, ker jo je hotel branilec »Mladosti« izbiti v aut, vendar mu to ni uspelo in je žogo sam potisnil v mrežo. Tretji gol je padel kmalu za tem in ga je dosegel Brezar I. z ostrim strelom v desni spodnji kot.

Mladost je v drugem polčasu popravila slab vtis iz prvega dela igre in je zaigrala mnogo boljše ter dosegla tudi častni gol, čeprav po krivdi vratarja Brezarja III. Brezar je hotel žogo izboksati v polje, vendar se je je le slabo dotaknil in žoga ga je preskočila ter našla pot v mrežo. Igra se je po tem golu še bolj umirila in igralci so žogo samo še podajali, do strelov na gol pa ni več prišlo.

Sodnik Goli je večkrat grešil na škodo obeh moštev.

M.

OPOMBA UREDNIŠTVA:

Že večkrat smo pisali o nešportnih izgredih na naših nogometnih igriščih. Kaže, da je bilo vse to le bob ob steno... Tudi na današnji tekmi sta obe kranjski moštvi kar tekmovali med seboj v nešportnih izpadih. (Nagajanje z žogo pri izvedbi faulov in metih iz avta). Gledalec — nepristranski, je lahko dobil vtis sovraštva med tema dvema moštvoma iz Kranja. Namesto tovariškega, moškega in športnega sodelovanja med obema (zmaga naj boljši), smo bili priče nešportnega tekmovanja. Tako vzdušje so podpihovali tudi nekateri gledalci, vsekakor prenapeteži, ki ne sodijo na nogometna igrišča. — Simpatije do nekega kluba, niso v prav nobeni zvezi s klubaštvom, ki je kot kaže v Kranju (pa tudi drugod) močno razvito.

Sodniki bi morali take nešportne izgrede na igriščih brez milosti kaznovati, kajti brez tega bržkone ne bo šlo.

Katastrofa Tržičanov v Novi Gorici

NOVA GORICA : TRŽIČ 5:0

NOVA GORICA, 4. novembra.

Danes je domače moštvo visoko porazilo moštvo iz Tržiča z rezultatom 5:0. Kot kaže je Tržičanom zadnji dve nedelji pošla sapa, kljub temu pa so se kot novinci v ljubljansko-primorski ligi še dokaj uveljavili in zasedli ugodno mesto na lestvici.

Zadnji športni dogodki

PRVA CONSKA LIGA

TEKSTILAC : REKA 2:2
ŠIBENIK : TREŠNJEVKA 3:1
METALAC : SPLIT 1:1
ULJANIK : GRAFIČAR 2:1
LJUBLJANA : TRIBUNA 2:1

LJUBLJANSKO - PRIMORSKA LIGA

KRIM : ILIRIJA 2:1
GRAFIČAR : IZOLA 1:0
SLOVAN : BRANIK 6:2

Triglav — prvak

Končna lestvica ljubljansko-primorske nogometne lige izgleda takole:

Triglav	9	7	1	1	31:12	15
Krim	9	5	3	1	23:10	13
Grafičar	9	6	1	2	22:14	13
Slovan	9	4	2	3	19: 7	10
Tržič	9	4	1	4	16:19	9
Nova Gorica	9	3	2	4	24:19	8
Izola	9	3	1	5	20:24	7
Ilirija	9	3	1	5	13:19	7
Mladost	9	1	2	6	11:22	4
Branik	9	2	0	7	16:43	4

PARTIZAN (Naklo) : »PREŠEREN« (Lesce) 3:0 (2:0)

Naklo, 4. novembra.

Nogometno moštvo iz »Nakla« je danes premagalo nogometno enajstorico »Prešerna« iz Lesc z rezultatom 3:0 (2:0). Z današnjo tekmo pa so še posebno presenetili. Z osvojitvijo 6 točk so se Nakelčani povzpeli v zgornji del lestvice jesenskega dela gorenjskega nogometnega prvenstva.

T.

»TRIGLAV« SPREMINJA RAVNOTEŽJE V JUGOSLOVANSKEM PLAVALNEM ŠPORTU V KORIST SLOVENCEV

Čez zimo: priprave za novo sezono

Po zaključku letošnje plavalne sezone se je v slovenskem plavanju marsikaj spremenilo. Prav tako pa se je odnos moči med drugimi jugoslovanskimi klubi in slovenskimi močno spremenil. Pred letom dni slovenski klubi še niso mogli računati na nikakršen dvoboj s prvorazrednimi hrvatskimi klubi. Če pa pogledamo najboljše letošnje rezultate tekmovalcev hrvatskih klubov in najboljše rezultate kranjskih plavalcev, bomo ugotovili, da so absolutno boljši le še plavalci splitskega Mornarja in Jadrana, medtem ko bi se z ostalimi klubi prve zvezne lige Triglav lahko boril za zmago. Hrvatski klubi so še vedno mnogo kvalitetnejši v waterpolu, kjer jih Slovenci še dolgo ne bomo dosegali. Če pa bi nastopali v celotnem sporedu s plavanjem, waterpolom in skoki, so kranjski plavalci popolnoma enakovredni plavalcem Primorja in Mladosti, Jadran, Hercegnovi in dubrovniški Jug pa bi srečanja nedvomno izgubila.

V kranjskem plavalnem moštvu, ki je sicer doživelo v preteklem letu velik kvaliteten in kvantiteten razvoj, še vedno manjka na nekaterih progah nekaj plavalcev in plavalk, ki so za kvalitetne dvoboje s prej imenovanimi nasprotniki nujno potrebni. Doslej najšibkejše točke v plavalnem moštvu so moški in ženski hrbtaši. Res je, da se je letos pri moških problem hrbtnega plavanja močno izboljšal in da Peter Colnar že sodi med kvalitetne plavalce, ni pa v hrbtnem slogu pravega zaledja. Prav tako bo potrebno misliti na zaledje pri prsnem in delfinovem slogu. Nedvomno pa je potreben Kranjčanom tudi dober sprinter, ki mora za jugoslovanske razmere že plavati okoli minute. Pri ženskah je situacija boljša, saj tekmovalke kot Koncilijeva, Vukičeva, Colnarjeva, Purgerjeva, Marnova in druge lahko konkurirajo najboljšim jugoslovanskim plavalkam. V naslednji sezoni bodo morali Kranjčani posvetiti veliko pozornosti prav tem šibkim točkam v moštvu in brez dvoma bodo potem lahko posegali v dvoboje z vsemi ekipami v Jugoslaviji.

Čeprav Triglav na državnem prvenstvu ni dosegel več kot 9. mesto, nedvomno sodi med 6 najboljših jugoslovanskih moštev. Pred njim so le Mornar in Jadran iz Splita, Mladost iz Zagreba, Proleter iz Zrenjanina ter Primorje z Reke. Državno prvenstvo nam je pokazalo, da prvenstvo osvajajo tako imenovane »špice« in prav teh Kranjčani doslej še nimajo. Nenehen razvoj kluba v zadnjih letih, pa nam daje perspektivo, da bodo Kranjčani že v teku prihodnje sezone imeli nekaj takšnih tekmovalcev, ki bodo pomagali k osvojitvi čim boljših mest. Letos so že stopili na takšno mesto Koncilijeva, Brinovec ter Vukičeva in upajmo, da se jim bodo ostali kaj kmalu pridružili. Do prihodnje sezone je sicer še daleč, toda plavalci se že pripravljajo in bodo, takoj ko bo mogoče, uporabili telovadnico, da si ojačajo telo in naberejo kondicije.

M.

VELIK USPEH GLIGORIČA

Na spominskem Aljehinovem šahovskem turnirju v Moskvi je naš velemojster Gligorič dosegel prodoren uspeh, saj je v izredno hudi konkurenci zasedel četrto mesto, lahko pa bi spričo prikazane igre — kot sam izjavlja — dosegel še boljši plasma.

PRIPRAVE NA OBČINSKI PRAZNIK V ŠKOFJI LOKI

Odbor za praznovanje občinskega praznika v Škofji Loki je že določil okvirni program. Glavno praznovanje bo od sobote, 15., do torka, 18. decembra. Glavni prireditvi bosta akademiji; prva bo v Loki, združena z razvitjem prapora ZB, druga pa bo na Trati. Razen tega pa bodo v teh dneh slovesno odprli sedem gospodarskih oz. komunalnih objektov (mostove, vodovod, električne napeljave itd.). Za zaključek bo v torek slavnostna seja občinskega odbora. Ostala društva bodo počastila praznik s samostojnimi prireditvami. Novost letošnjega praznovanja bo partizanska orientacijska štafeta po okoliških hribih. Ob tej priliki bo izšel že tretji letnik almanaha »Loški razgledi«.

K. J.

ŽELEZARNA JESENICE IZUČUJE ZA ŽELEZARNO V NIKŠIČU TUDI LABORANTE

V teh dneh je šla v poizkusno obratovanje hladna valjarna Železarne »Boris Kidrič« v Nikšiču, ki je opremljena z najmodernejšimi napravami. Poleg kvalificiranih delavcev za razne poklice metalurške in kovinarske stroke pa izučuje jeseniška železarna s svojimi strokovnjaki tudi laborante kemične in metalurške stroke za omenjeno železarno.

U.

V PREDDVORU SO UJELI DIVJEGA LOVCA

V soboto ob 6. uri zjutraj je lovec državnih lovišč v Preddvoru slišal strel iz vojaške puške v gozdu nad Preddvorom. Ker se v tem kraju divji lovci kaj pogosto pojavljajo, je bil prepričan, da je streljal divji lovec. Po natančnejšem pregledu gozda je našel v grmovju skritega ustreljenega srnjaka, poleg njega pa zložljivo, nalašč za to pripravljeno vojaško mauzer puško. Skupno z upravnikom državnih lovišč v Preddvoru, organi javne varnosti in s pomočjo izsledovalnega psa, so kmalu po tem dogodku izsledili Ignaca Tičarja, lesnega manipulanta iz KZ Preddvor. Dejanje je pod težo dokazov priznal ter izjavil, da bi ustreljenega srnjaka zvečer prenesel v svoje stanovanje.

Ljudska univerza v Škofji Loki pred zimsko sezono

LU v Škofji Loki bo zopet pričela z rednimi predavanji. Sklenili so, da bodo predavanja vsako drugo sredo v mali dvorani KUD »Tone Šifrer«. Prvo predavanje o tuberkulozi bo prihodnjo sredo. Odbor LU bo v kratkem pripravil celoleten program, ki bo obsegal predavanja iz ekonomskih ved, prirodoslovja, politike, kulture in umetnosti itd.

Koncerti tudi v Loki

Koncerti, ki jih bo pripravila Koncertna poslovalnica iz Ljubljane za Jesenice in Kranj, bodo tudi v Škofji Loki. KUD »Tone Šifrer« je prevzel prireditev štirih koncertov v tej sezoni. Prvi »Koncert opernih arij« bo že v ponedeljek 12. novembra ob 20. uri. Sodelovali bodo operni solisti: Vanda Gerlovič, Josip Kovač, Dermota in drugi ter pianistka Bohinčeva. Sledili bodo še: instrumentalni koncert literarno-glasbeni večer in koncert Slovenskega okteta.

ZAVIJANJE KRUHA V KAMNIKU

V kamniških pekarnah kupcem zavijejo kruh in tudi žemlje, če jih kupi, pa naj si bo to samo eno ali dve.

Vsekakor pohvale vreden ukrep, ki ga je treba posnemati!

PEVSKI KONCERT NA VISOKEM

VISOKO, 4. novembra.

Danes zvečer so s svojim programom nastopali v dvorani KUD Visoko pri Kranju »Zadovoljni Kranjci«. Umetne, narodne in partizanske pesmi sta pela Franc Koren in Danica Filipčič v sodelovanju Janeza Čuka. Občinstvo je bilo zelo zadovoljno.

▶ Mali oglasi

Prodam cca 10.000 kom. zidne opeke. Poizve se pri Stanovnik Andreju, Stari dvor 19 — Šk. Loka.

Prodam otroški športni voziček in tričetrtinsko violino. Klanc 15, Kranj.

Prodam 2 moški kolesi in eno moško suknjo. Orehek 53, Kranj.

Kegljaški klub »Triglav« Kranj sprejme v službo 4 stalne postavljače kegljev za novo štiristezno kegljišče. Javijo se lahko tudi mlajša dekleta. Prijave sprejema do 15. novembra Vreček Anton, kegljišče Kranj, poleg potovalne pisarne »Triglav«.

Stranka, ki je pozabila moški plašč v Delikatesi Kranj naj se zglasi v podjetju, da se ji vrne.

V četrtek 1. novembra je bila izgubljena na poti od »Vino-Pivo« do »Delikatese« zlata zaponka s kamni. Prosim poštenega najditelja da jo vrne proti nagradi. Naslov v upravi lista.

▶ Kino

KINO »TRIGLAV« PRIMSKOVO

6. novembra, ameriški film »Klic divjine«, ob 19. uri. V glavni vlogi Clark Gable, Loretta Young.

KINO »SVOBODA« STRAŽIŠČE

7. novembra, italijanski barv. film »Atila«, ob 19. uri. V glavni vlogi Henri Vidal, Sophia Loren.

KINO RADOVLJICA

6. in 7. novembra, ameriški ljubavni film »Ljubezen s tujcem«. V sredo ob 17.30 in 20. uri, v četrtek ob 20. uri.

▶ Gledališče

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ

Torek 6. novembra ob 16. uri Red D in Izven. A. T. Linhart: Ta veseli dan ali Matiček se ženi.

Sreda 7. novembra ob 16. uri: Zaključna predstava za gimnazijo Kranj. A. T. Linhart: Ta veseli dan ali Matiček se ženi.

Komisija za razpis mesta direktorja Mehanične delavnice Tržič

razpisuje

MESTO DIREKTORJA

za Mehanično delavnico Tržič.

Pogoji: Avtomehanik (mehanik) z 10-letno prakso in mojstrskim izpitom ali mehanik z 10-letno prakso in delovodsko šolo ter po možnosti s prakso v vodenju sličnih poslov. — Plača po tarifnem pravilniku podjetja. — Prijave je poslati do 20. novembra 1956 na Tajništvo Občinskega ljudskega odbora Tržič (komisiji za razpis mesta direktorja Meham. delavnice).

▶ Objave

OBJAVA

Planinsko društvo Radovljica sporoča, da sta od 1. novembra t. l. dalje Roblekov dom na Begunjščici in Valvasorjev dom pod Stolom do nadaljnega zaprta. Istočasno obveščamo vse planince, da bosta obe postojanki za praznik Republike odprti od 28. novembra do 2. decembra 1956.

RAZPIS

»Komisija za imenovanje direktorjev ObLO Železniki razpisuje mesto poslovodje trgovine »GOZD« Železniki.

Pogoji: Trgovski pomočnik z večletno prakso. Plača po tarifnem pravilniku. Rok za vložitev prošenj je 30. novembra 1956.«

ZAHVALA

Ob smrti našega dragega očeta

JANEZA GABRIČA

se najlepše zahvaljujemo dr. Cofu za pomoč, ki jo je nudil, vsem gasilcem, pevskemu zboru in vsem ostalim sorodnikom in znancem, ki so ga spremili na pokopališče v Naklem.

Žalujoči otroci.

▶ Gibanje prebivalstva

V ŠKOFJI LOKI

Rodile so se: Marija Kržišnik iz Trate 7, sina Dušana, Alojzija Stanonik iz Škofje Loke, Vincerje 13, hčerko Silvo, Mira Jerše iz Suhe 82, hčerko Zdenko, Marija Logonder iz Škofje Loke, Kidričeva 16, sina Igorja.

Poročili so se: Milan Novak, elektromonter, stanujoč Knapi 10 in Leopoldina Pogačnik, poljska delavka, stanujoča Knapi 10; Janez Riga, strugar iz Gorenje Save 24 in Frančiška Fojkar, krojaška pomočnica iz Virloga 11; Alojzij Zupančič, lesni delavec, stanujoč Stari dvor 43 in Terezija Urh, lesna delavka, stanujoča Stari dvor 43.

Umrli so: Marija Svoljšak, roj. Starman, roj. 13. 4. 1886, umrla 26. 10., Lipnica 6.

Zadružna mlekarna Kranj obvešča cenjene potrošnike v Kranju, da bo s 3. novembrom začela prodajati mleko ob sobotah popoldne za nedeljo.

▶ Tržni pregled

V TRŽIČU

Zadnjo sredo in soboto je bilo na javni tržnici v Tržiču manj blaga kot običajno. Deloma je dovoz preprečilo slabo vreme. Pretečeno sredo je bilo na tržnici le nekaj kmetic, v soboto pa sta bila na tržnici le dva voza zelja, cena je bila od 28 do 30 din za kg. Jabolk je bilo tokrat mnogo manj, cena se je gibala za lepa jabolka od 30 do 40 din za kg, solata endivija 10 do 12 din komad, korenje po 4 do 5 din komad, ajdova moka liter 60 din kg, krompirja je bilo le nekaj vreč po 13 do 14 din kg, koruza 45 din, ješprenj 85 din, kaša 70 din, piščanci 280 din.

J. V.

V KAMNIKU

Sobotni živilski trg v Kamniku je bil dobro založen. Prodajalci vedo, da po prvem gospodinje rade globlje sežejo v denarnice. Morda so okoličani prav zato prinesli na trg toliko petelinčkov, ki se jih hočejo iznebiti pred zimo. Prodajali so jih po 180 din navzgor po velikosti.

Na pretek je bilo zelo lepe endivije po 40 do 50 din kg. Za jajca se je že ustalila cena na 22 din za komad. Zelja je bilo za dva voza po 20 din kg. Kislo repo so prodajali po 30 din, kislo zelje 50 din kg. Fižol ribničar je bil po 60 din liter, kaša po 80 din, ješprenj pa po 60 din liter. Posebno mnogo je bilo tudi to pot kurje piče po 35 do 40 din liter.

Sadja je bilo tokrat več kot po navadi. Hruške so že redke, zato se jim cena rahlo dviga. Takozvane »dobrne«, zelene sladke hruške, so bile po 30 din, čeprav je bila dozdaj stalna cena 25 dinarjev kg. Rujave čutarice so bile po 45 din kg. Jesenska jabolka so bila po 30 din, lepe kanadke 25 din kg. Kostanja, ki ga nosijo predvsem iz Palovič, je bilo naprodaj več vreč po 30 in 35 din liter. Letos je dobro obrodil, zato pa je drobnejši kot lani. Orehov ni bilo, pač pa nekaj domače izabele po 45 din.

V ŠKOFJI LOKI

Krompir kg od 12 do 14 din, zelje v glavah 20 din za kg, kislo zelje 30 din kg, cela repa kom. 3—5 din, kisla repa merica po 20 din, solata kg po 30—40 dinarjev, jabolka 25 din, hruške 40 din, korenje kg 15 din, rdeča pesa 30—35 dinarjev, sirček kom. 12 din, sladka smetana liter po 150 din, kostanj kg po 40 din, špinača merica po 20—25 dinarjev, por kom. 5—7 din, jajca kom. po 22 din, motovilec merica po 20 din, čebula kg po 100 din, fižol suh liter po 55 din in orehi kg po 200 din, liter po 80 din. — Trg je bil precej dobro založen. Povpraševanje po večjih količinah pridelkov skoraj ni več. Cene so se ustalile in so pri nekaterih pridelkih znatno nižje od cen v trgovini.

INDUSTRIJA BOMBAŽNIH IZDELKOV KRANJ

razpisuje mesto

samostojne administratorke

z znanjem strojepisja, stenografije in po možnosti nemščine

in mesto

samostojne administratorke

z znanjem strojepisja. — Plača po tarifnem pravilniku. — Nastop službe takoj ali po dogovoru. — Ponudbe z življenjepisom pošljite na personalni oddelek podjetja do 15. novembra 1956.

S SODIŠČA

Tako bi vsak prodajal

Svojstven način prodaje lesa je poizkusil D. J. iz Bistrice pri Tržiču. Ta je namreč Kmetijski zadrugi Podljubelj prodal 23 m³ hlodovine. Od kupljenih smrek je zadruga izločila 5 komadov, ki po debelini niso ustrezali za žagovce, pač pa bi bil ta les primeren za predelavo in ga je zadruga nameravala prodati Tovarni lepenke v Tržiču. D. J., ki je imel tudi nekaj svojega lesa za prodajo Tovarni lepenke, je storil zadrugi »uslugo« s tem, da je tudi njihov, t. j. svoj bivši les odpeljal v Tovarno lepenke. To »uslugo« je storil zadrugi, ne da bi ga kdo za njo prosil, niti da bi zadrugo obvestil o prevozu.

Storilec je bil povsem slučajno odkrit. Zastopnik zadruge je med lesom v Tovarni lepenke slučajno opazil na nekaj deblih rdeč zadružni žig in zadeva se je odmotala.

Storilec je zadrugi les vrnil, za »uslugo« pa je prejel pri sodišču v Kranju 5000 din denarne kazni. Sodišče je namreč prišlo do prepričanja, da je D. J. kriv kaznivega dejanja majhne tatvine. L.

Izkazalo se je drugače

Oškodovani S. J. si gotovo ni mislil, da bi utegnil postati iz oškodovanca obdolženec, ko je prijavljal »napadalce«. Navajal je, da ga je A. S. iznenada napadel in ko ga je v obrambi nameraval napasti sam, je od D. J. dobil nekaj močnih udarcev z lesenim predmetom po glavi. Sam po lastni izjavi ni nikogar udaril.

Priče, ki so bile zaslišane, pa so zadevo pojasnile v povsem drugačni luči. Celo priča, ki jo je S. J. predlagal, je izpovedala, da je videla pretep med S. J. in A. S., ki sta se prerivala in tepla »kot se sicer dva tepeta«. S. J. je bil že s tem postavljen na laž. Še bolj pa so dogodek razjasnile druge priče, ki so povedale, da je bil S. J. sam napadalec, da se je spravil najprej nad nekega otroka, ko pa je ta zbežal, se je fizično lotil drugega, t. j. A. S. Ko je tega z nožem oklal v nogo nad koleno in ko je prišel otroku na pomoč očim, se je S. J. spravil nad očima z odprtim nožem. Ko se je že pognal proti njemu, je bil ta hitrejši in je napadalca udaril po glavi z razsajenim lesenim delom sekire.

S. J. je seveda tajil, da bi nož sploh uporabljal oziroma imel pri sebi, sodišče pa je ugotovilo, da je bil A. S. res napaden z nožem. Razen drugih dokazov je sodišče tudi upoštevalo, da je S. J. podvržen tovrstnim napadalnim dejanjem in ga je spoznalo za krivega kaznivega dejanja lahke telesne poškodbe, prvotna dva obtoženca A. S. in D. J. pa je oprostilo, ker se je prepričalo, da sta dejanje storila v silobranu.

Izrečena kazen 10 dni zapora bo S. J. morda le poučila, da bo v prihodnje ljudi pustil pri miru. L.

Ne tako!

Kaj čuden red bi bil, če bi si vsak sam krojil pravico tako, kot misli da je prav. So namreč med ljudmi tudi taki, ki pravico pojmujejo z ozkega egoističnega stališča. Dokler se to pojmovanje na zunaj ne kaže v škodljivi obliki, je stvar kar v redu, če pa nekdo ne pozna načina in sredstev, ki jih družba predpisuje, da bi svoje pravice legalno zastopal in branil, potem pridemo do samovoljnosti, do nasilja in temu podobnih izpadov, ki jih družba preganja in obsoja. Tudi upravičene in nesporne zahteve je treba uveljaviti tako, kot je to z družbenimi normami predpisano.

Teh par besed je bilo treba izreči ob sodbi, s katero je bil G. J. obsojen zaradi samovoljnosti na 5000 din denarne kazni. G. J. je namreč iz stanovanja svoje nekdanje zaročenke kljub njeni prepovedi odnesel nekaj pohištva, za katerega je smatral, da ima do njega pravico. Pri tem ni bil niti malo obziren in je oškodovanki med prerivanjem povzročil celo telesno poškodbo, za katero bi bil tudi kaznovan, če ne bi oškodovanka na glavni obravnavi umaknila predloga za kazenski pregon. L.

Surovost pa taka

J. J. iz Mlake je 1. avgusta letos, v popoldanskih urah na Golniški cesti v Kranju pretepel svoje nekdanje dekle **V. F.** Tolkel jo je s pestmi po glavi ter jo obrcal s čevlji tako močno, da je padla v nezavest in dobila lažje telesne poškodbe. Za tako ravnanje je dobil mesec dni zapora.

Kaj ima na sporedu

Radio Ljubljana

Poročila poslušajte vsak dan ob 5.05, 6.00, 7.00, 13.00 in 22. uri. Oddajo »Želeli ste — poslušajte«, poslušajte vsak dan ob 14.40. uri. Kmetijski nasveti in kmetijska univerza so na sporedu vsak dan ob 12.30. uri.

PONEDELJEK, 5. NOVEMBRA

11.05 Radijska šola za srednjo stopnjo — Josip Jurčič: Jurij Kozjak (prir. Vasja Ocvirk).
11.35 Venček slovenskih narod. pesmi.
12.40 Pohorski fantje pojo in igrajo.
13.15 Za vsakogar nekaj (lahka in zabavna glasba).
14.05 Radijska šola za višjo stopnjo — a) prof. A. Polenec: Sprehod po prirodoslovnem muzeju b) Marija Fortič: Črni šolarji v ZDA.
15.40 Utrinki iz literature — Mahmud Taimur: Vaški grobar.
16.00 V svetu opernih melodij.
18.00 Družinski pogovori.
18.30 Radijska univerza — prof. Janko Pučnik: Zakaj nastane ljubljanska megla.
20.00 Mladinska oddaja.

TOREK, 6. NOVEMBRA

8.30 Radijski roman — William Woods: Manuela — XVII.
8.50 Slovenske narodne pesmi izvaja: Vokalni kvintet.
10.20 Jezikovni pogovori (ponovitev).
11.15 Za dom in žene.
11.30 Virtuozne skladbe za razne instrumente.
12.00 Slovenske narodne pesmi v priredbi Danila Bučarja in Petra Liparja.
13.30 Od arije do arije.
14.20 Zanimivosti iz znanosti in tehnike.
18.00 Športni tednik.

SREDA, 7. NOVEMBRA

11.35 Radijska šola za višjo stopnjo (ponovitev) a) prof. A. Polenec: Sprehod po prirodoslovnem muzeju — b) Marja Fortič: Črni šolarji v ZDA.
12.40 Pojeta Dorival Caymi in Angela Maria.
13.30 V plesu in pesmi po Jugoslaviji.
14.05 Radijska šola za srednjo stopnjo.
15.40 Utrinki iz literature: Deset dni, ki so pretresli svet.
18.00 Kulturni pregled.
18.30 Zunanje-politični feljton.
20.00 G. Puccini: Madame Butterfly, 1. in 2. slika.

ČETRTEK, 8. NOVEMBRA

11.00 Naši najmlajši pojo.
11.15 Cicibanom — dober dan (Kornel Makuzyski: Čevljarček Šilo in racman Gagec).
14.20 Pionirski kotiček.
15.40 Utrinki iz literature — Jordan Leov: Lov na domače gosi.
16.00 Z jugoslovanskimi solisti in skladatelji.
18.00 Radijska univerza — Miran Borko: O izrabi sončne energije.
18.45 Poje ženski pevski zbor France Prešeren iz Kranja p. v. Petra Liparja.
20.00 Tedenski notranje-politični pregled.
20.10 Četrtkov večer domačih pesmi in napevov.

PREKOP DONAVA - TISA - DONAVA

V PRVIH DESETIH LETIH BOSTA DOKONČANI DVE ETAPI GRADNJE

Naše kmetijstvo zaostaja za splošnim gospodar. razvojem. Zato v zadnjem času podvzemamo vrsto ukrepov za povečanje kmetijske proizvodnje: uporaba umetnih gnojil, kakovostnih semen, zaščita rastlin in živine. Trajnejšega in obsežnejšega povečanja kmetijske proizvodnje pa ne bo mogoče doseči brez velikih melioracijskih del, kakršno je na primer prekop Donava — Tisa — Donava, ki bo po eni strani zavaroval rodovitno zemljo pred škodljivim učinkom voda, po drugi strani pa omogočil namakanje večjih površin.

Prekop Donava — Tisa — Donava bo služil za osuševanje zemljišč, za namakanje, za varstvo pred poplavami, za znižanje nivoja podzemeljskih voda, za plovbo, za proizvodnjo električne energije itd. Po dograditvi prekopa bodo v Bački in Banatu pridelali na leto povprečno 20 000 vagonov pšenice, 50 000 vagonov koruze, 73.000 vagonov sladkorne pese in 1200 vagonov sončnic več kot zdaj. Razen tega nudi prekop velike možnosti za povečanje pridelka vrtnin, za napredek živinoreje itd.

Ko bo zgrajen, bo prekop namakal okrog 360 000 ha. Donosi iz namakanega zemljišča bodo precej večji kakor s suhega, razen tega pa bodo na namakanih površinah lahko v večjih količinah pridelovali intenzivne kulture, koruzo, sladkorno peso in vrtnine, ki dajo večje hektarne pridelke. To z drugimi besedami pomeni, da bodo dosegli večjo proizvodnjo ob manjših stroških.

Površine, za katere računajo, da jih bodo namakali, so v razmerju z našimi sedanjimi možnostmi precej velike, vendar so še vedno majhne v razmerju do tistih, ki jih namakajo razvite kmetijske države.

Po načrtu bo prekop odvajal vodo s površine 1.222 tisoč ha. Ta področja bodo zavarovana pred poplavami, ki so pogosto povzročale zamude v izvajanju del in zaradi katerih so ostajale večje površine neobdelane. Z znižanjem nivoja podzemeljskih voda se bomo izognili poslabšanju sestave zemljišč, do katerega je prihajalo zaradi učinkovanja podzemeljskih voda in zaradi zasoljevanja zemljišč; samo zaradi zasoljevanja je bilo ogroženih okrog 215 000 ha.

Prekop Donava — Tisa — Donava bo služil plovbi: za javni promet, za notranji transport. Ekonomskega učinka te njegove funkcije za zdaj še ni mogoče ugotoviti. Prav tako še niso v zadostni meri raziskali možnosti za proizvodnjo električne energije.

Spremembe v načinu gospodarjenja

Dograditev prekopa bo v znatni meri zahtevala spremembe tako v načinu gospodarjenja kakor tudi v družbenih proizvodnih odnosih na tem našem največjem in najvažnejšem kmetijskem področju.

Zaradi uspešnejšega izkoriščanja prekopa bo predvsem potrebno preiti od sedanjega primitivnega na intenzivnejši način gospodarjenja. To pomeni postopno preusmeritev proizvodnje na obsežnejše pridelovanje intenzivnih kultur, o katerih smo že prej govorili, večjo uporabo mehanizacije, kakovostnega semena, umetnih gnojil, kakor tudi dosledno uporabo agrotehničnih ukrepov, da bi bili rezultati namakanja čim bolj popolni. Kmetovalce bo treba na tak način gospodarjenja pripravljati, ali bolje povedano, pomagati jim, da se bodo pripravili, kar je v prvi vrsti naloga kmetijskih služb, posebno pa kmetijskega zadružništva.

Zgraditev in uporaba prekopa bosta nedvomno pospešili proces spremembe proizvodnih in družbenih odnosov na tem področju, kjer je socialistični sektor kmetijstva že tako precej razvit (v proizvodnji sodeluje z okrog 20%). Kmetovalci in kmetijske organizacije bodo pri graditvi podrobne mreže prekopov za namakanje sodelovali tudi s svojimi sredstvi, ki jim bodo večkrat povrnjena s povečanjem pridelkov. Vse to usmerja kmetovalce na podružbljevanje proizvodnje, kar se jim bo v novih pogojih bolj izplačalo. Skupnost bo s prekopom dobila možnost, da vpliva na pospešitev spremembe proizvodnih in družbenih odnosov na vasi.

Skratka: prekop je velikega pomena ne samo za proizvodnjo, temveč tudi za razvoj novih družbenih odnosov v kmetijstvu.

Koliko stane prekop

Po orientacijskem proračunu bo za zgraditev osnovne mreže prekopov porabljeno v prvih desetih letih 37.023 milijonov dinarjev. V prvi etapi bodo porabili 19.757 milijonov, v drugi etapi pa 17.266 milijonov. Računajo, da bo razen tega potrebno za zgraditev podrobne mreže prekopov še okoli 4 milijarde dinarjev, tako da bo prekop brez hidrotehničnih in plovnih objektov stal skupaj okrog 41 milijard dinarjev.

Da bo ta denar koristno vložen, nam povo naslednja primerjava: na leto bodo izdali za prekop okrog 4 milijarde dinarjev. Kmetijstvo Bačke in Banata pa je zaradi poplav, hudournikov in podzemeljskih voda utrpelo vsako leto 8,5 milijarde dinarjev škode. Izdatki so torej več kakor dvakrat manjši od škode, ki se ji bodo izognili.

Razen tega bo na površini, ki jo bo prekop namakal, mogoče doseči za okrog 14,5 milijard večji družbeni dohodek, kakor ga dosegajo zdaj.

V desetih letih računajo z dvema etapama graditve. V prvi etapi bodo zgradili prekope Bezdan — Savino selo; Savino selo — Vrbas; Savino selo — Novi Sad; Bogojevo — Karavukovo in prekop Tamiš — Donava. V drugi etapi pa bodo gradili prekope Karavukovo — ustje Mostonge; Bač — Bački Petrovac, prekop Jegrička, prekop Tisa — Tamiš in Karavukovski prekop. Ti dve etapi sta urejeni tako, da bo mogoče objekte, ki bodo zgrajeni v eni etapi, takoj uporabljali, ker tvorijo celoto zase. V tretji etapi, ki ne spada v ta desetletni program, bi gradili prekope, ki bi se po naknadnih študijah pokazali za rentabilne.